

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

DOI: 10.25140/2410-9576-2022-2(25)-178-189

УДК 36:368.336.71

JEL Classification: G22; G21

Олена Панченко

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: pan68@ukr.net. ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8071-4983>ResearcherID: [F-6779-2016](https://orcid.org/0000-0001-8071-4983)**Олена Базілінська**

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів
Національний університет «Києво-Могилянська академія» (Київ, Україна)

E-mail: olena.bazilinska@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6239-6766>ResearcherID: [J-5360-2016](https://orcid.org/0000-0001-6239-6766)**ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЙОГО УЧАСНИКІВ**

Анотація. У статті розкрито роль та значення інтеграційних процесів на фінансовому ринку для забезпечення конкурентоспроможності його учасників. Визначено, що основними критеріями підвищення конкурентоспроможності є диверсифікація діяльності, клієнтоорієнтований підхід і сформована система забезпечення функціонування інтегрованої бізнес-моделі. Зазначено, що фінансове інтеграційне утворення збільшує можливості для диверсифікації і швидкого реагування на раптові виклики і зміни на ринку, зменшуючи негативний вплив ризиків. Встановлено, що інтеграційні процеси на фінансовому ринку забезпечують не тільки реалізацію клієнтоорієнтованого підходу, а й управління цінністю клієнтів, яке ґрунтується на залученні та утриманні їх протягом усього життя. Визначено, що конкурентні переваги реалізуються через зниження витрат на надання послуг, зростання кількості послуг, які припадають на одного клієнта, і як наслідок збільшення рентабельності бізнесу.

Ключові слова: фінансовий ринок; інтегрований фінансовий посередник; інтеграційні процеси; диверсифікація; конкурентоспроможність; клієнтоорієнтованість.

Рис.: 1. Бібл.: 11.

Постановка проблеми. В умовах макроекономічної нестабільності суттєво посилюється конкуренція на фінансовому ринку, тому фінансові установи активно шукають нові джерела збільшення своїх доходів за рахунок вдосконалення окремих складових діяльності та інтегрування бізнес-процесів, розширення асортименту послуг та покращення сервісного обслуговування клієнтів. У таких умовах важливою світовою тенденцією стала стратегія розвитку інтеграційних процесів на фінансовому ринку, яка забезпечує конкурентоспроможність фінансових установ за рахунок диверсифікації їхньої діяльності та формування клієнтоорієнтованого підходу до реалізації послуг.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Однією з форм інтегрування на фінансовому ринку є поглиблення співпраці між банківськими установами та страховими компаніями за рахунок створення і реалізації спільних фінансових послуг. У результаті банківсько- страхова взаємодія дозволяє об'єднати конкурентні переваги обох сторін, що сприяє прискоренню руху суспільного капіталу та динамічному зростанню фінансового ринку. Тому дослідження інтеграційних процесів на фінансовому ринку в сучасних умовах є актуальним і своєчасним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток взаємодії між фінансовими посередниками та форми інтеграції бізнес-процесів на фінансовому ринку розглядають і вивчають як вітчизняні, так і закордонні вчені, а саме: В. Д. Базилевич, О. Ю. Донецькова [2], С. М. Єш [7], Ю. С. Клапків [4], С. М. Козьменко [5], Р. В. Пікус [6], В. В. Тринчук [9], В. М. Фурман [10] та ін.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Проте залишаються неузгодженими та дискусійними питання сутності та змісту інтеграційних процесів на фінансовому ринку, а також визначення механізму функціонування інтегрованих фінансових посередників. Не існує єдиного підходу до трактування категорій, які використовуються при визначенні інтегрованих бізнес-процесів на фінансовому ринку. Тому в межах цього дослідження зробимо спробу розкрити більш детально особливості, переваги та недоліки створення інтегрованих фінансових посередників.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є розкриття ролі та значення інтеграційних процесів на фінансовому ринку для підвищення конкурентоспроможності фінансових установ в умовах макроекономічної нестабільності.

Виклад основного матеріалу. Активні інтеграційні процеси на фінансових ринках зарубіжних країн зі створення об'єднань банків, страховиків та інших фінансових посередників спостерігаються із середини 90-х років ХХ ст. Так, у 1998 р. відбулось об'єднання Travelers та Citicorp у США, а згодом інтеграційні процеси активізувались на фінансовому ринку Великої Британії та Австралії, а також була укладена угода між Allianz та Dresdner Bank. Вважається, що передумовою цих процесів були реформи, які спрямовувались на зменшення сегментів фінансового ринку і стимулювання об'єднання його учасників.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Тривалий час у зарубіжній практиці концепція розширення інтеграційних процесів на фінансовому ринку обмежувалась перехресним продажем послуг між банківськими установами та страховими компаніями. На сучасному етапі концепція еволюціонувала і вже охоплює не тільки страхові компанії і банківські установи, а й компанії з управління активами.

Інтегрована фінансова компанія спрямовує свою діяльність на надання комплексу різних видів фінансових послуг, забезпечуючи потреби своїх клієнтів через різні канали реалізації протягом тривалого часу.

За рахунок інтеграції фінансових посередників створюються умови для більш повної реалізації наявних можливостей кожної сторони, поступового збільшення клієнтської бази та обсягів надання фінансових послуг, а також зростання доходів. Тому важливим стимулом розвитку інтеграції на фінансовому ринку є наявність переваг для всіх сторін взаємодії та клієнтів, які проявляються в загальному підсумку в зростанні конкурентоспроможності інтегрованих фінансових установ. Бізнес-моделі інтегрованих фінансових компаній створюють конкурентні переваги за рахунок диверсифікації діяльності, управління цінністю клієнта та сформованої інтегрованої системи забезпечення (рис. 1).

Важливим критерієм підвищення конкурентоспроможності інтегрованих фінансових установ є диверсифікація їхньої діяльності. Фінансове інтеграційне утворення збільшує можливості для диверсифікації, є більш гнучким і готовим до подолання викликів ринку. Інтегровані компанії краще реагують на зміни в потребах клієнтів, економічне оточення та необхідність створення нових каналів збуту. При цьому диверсифікація діяльності є важливим засобом управління ризиками. Це важливо, оскільки процес надання фінансових послуг практично завжди передбачає певні зобов'язання та надання гарантій, а отже, фінансові посередники беруть на себе суттєві ризики. При цьому вони повинні викликати довіру й мати ресурси на фінансування ймовірних негативних результатів діяльності.

Інтеграційні процеси в секторі фінансових послуг передбачають використання комплексного підходу до управління ризиками, у зв'язку з цим виникає потреба у формуванні інтегрованими фінансовими компаніями власних моделей, пов'язаних з оцінкою ризиків і управління ними.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

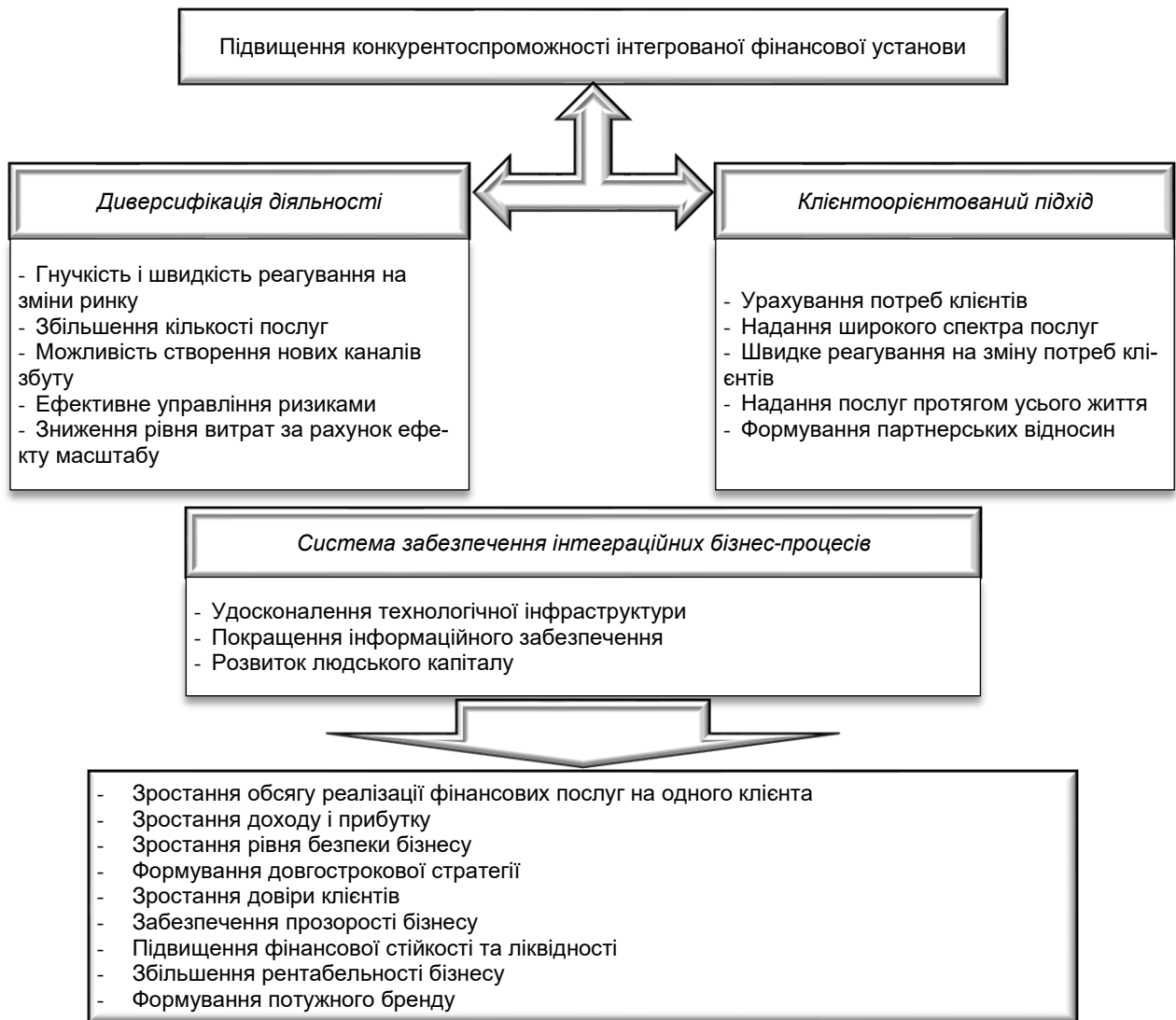

Рис. 1. Вплив інтеграційних процесів на підвищення конкурентоспроможності інтегрованих фінансових посередників

Це створює потужні можливості для зменшення наявних ризиків і приводить до їх своєчасного виявлення, вимірювання та контролю за ними. У результаті це сприяє зростанню рівня безпеки ведення бізнесу та використанню економічного потенціалу кожної бізнес-одиниці, що збільшує ефективність диверсифікації діяльності фінансових посередників у результаті інтеграції. Таким чином, створюються умови для прибуткової діяльності за рахунок всебічного застосування сучасних інструментів управління ризиками, які властиві різним видам фінансового бізнесу та формування довгострокових перспектив розвитку.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Отриманню максимальної переваги сприяє не тільки інтеграція діяльності з управління ризиками, а і розробка узгодженої фінансової звітності й показників ефективності, реалізація загальних сервісів і технологій, створення системи обліку та управління персоналом. Тому диверсифікація діяльності інтегрованих фінансових посередників надає гнучкості їхній діяльності й можливість швидко реагувати на раптові виклики та зміни на ринку, тим самим зменшуючи негативний вплив ризиків.

Важливим критерієм конкурентоспроможності на фінансовому ринку є максимальне врахування вимог клієнтів і надання широкого спектра фінансових послуг для задоволення їхніх потреб у процесі обслуговування. Клієнтоорієнтований підхід вимагає не тільки вивчення потреб споживачів і врахування їх очікувань, а і своєчасне виявлення можливих тенденцій на ринку і гнучке реагування на їх зміни.

При цьому необхідно враховувати, що для кожного клієнта переваги в обслуговуванні є різними. Часто клієнти, отримуючи фінансові послуги, бажають мати постійний зв'язок з фінансовою установою і консультування в Інтернеті. Крім того, багато клієнтів бажають отримувати комплексне обслуговування та мати альтернативні варіанти вибору між різними послугами. У процесі інтегрування виникає здатність швидко визначати потреби клієнтів і вдосконалювати фінансові послуги, оскільки для розробки та впровадження нововведень є необхідні ресурси, відповідне ціноутворення та можливість забезпечити своєчасне й ефективне виведення їх на ринок.

Крім того, інтеграційні процеси на фінансовому ринку також сприяють формуванню у клієнтів правильного уявлення про необхідність використання фінансових послуг на різних етапах життя. Упродовж життя людини потреба у фінансових послугах поступово зростає. Це послуги пов'язані зі страхуванням життя, здоров'я та працездатності, страхуванням рухомого й нерухомого майна, страхуванням ризиків споживчих та іпотечних кредитів, а також кредитів для ведення бізнесу та ін. Виникають потреби, які пов'язані з накопиченням коштів для оплати навчання, до важливих подій у житті людини, до пенсійного віку тощо.

Проте необхідно враховувати не тільки потреби в конкретних послугах, а й вимоги щодо процесу їх надання, які складно задовольнити окремо банком чи страховою компанією. Інтегрована фінансова компанія отримує інформацію про різноманітність фінансових потреб

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

клієнтів і формує відповідну пропозицію фінансових послуг. Тому важливою перевагою інтегрованого фінансового посередника перед самостійним банком або страховиком є можливість надавати послуги протягом усього життя клієнта. Це також стосується і корпоративних клієнтів, яким надаються послуги на основі комплексного підходу.

Таким чином, інтеграційні процеси на фінансовому ринку забезпечують не тільки реалізацію клієнтоорієнтованого підходу, а й управління цінністю клієнта, оскільки формування переліку фінансових послуг починається з визначення можливих фінансових потреб клієнтів і орієнтуються на їх залучення та утримання протягом усього життя. Управління цінністю клієнта здійснюється на основі бази даних, яка містить:

- інформацію про клієнта (вік, стать, сімейний стан, адреса, рівень доходу);
- перелік послуг, які клієнт придбав за видами діяльності компанії;
- зворотний зв'язок із компанією (пропозиції та зауваження клієнта, зміна адреси, правонаступника, бенефіціара та ін.).

Інтегрована компанія використовує базу даних клієнтів та інформацію про ринок для прийняття взаємовигідних рішень у процесі створення послуг, що позитивно впливає на кінцеві фінансові результати діяльності. Таким чином, у процесі інтегрування формується тісний зв'язок і партнерські відносини з клієнтами, які орієнтовані на оптимальний рівень задоволення їхніх потреб.

Отже, в умовах інтеграції фінансових посередників є можливість співпрацювати з клієнтами для задоволення їхніх потреб, використовуючи відповідні послуги та диверсифікацію діяльності. Зазвичай конкурентні переваги у процесі інтегрування полягають у можливості врахування особливих потреб клієнтів, низьких витратах, кращому сервісі для клієнтів та збільшенні прибутку для власників. Проте основою реалізації цих переваг є управління цінністю клієнта – процес, коли компанія, використовуючи наявні дані про клієнтів, передбачає та зацікавлює їх до отримання фінансових послуг у майбутньому, що забезпечує фінансову стійкість діючого бізнесу.

В умовах макрофінансової нестабільності набуває особливого значення управління цінністю клієнта, яке створює умови для довгострокового партнерства. У результаті можуть прийматись фінансові рішення, які розраховані на тривалий період, оскільки встановивши

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

довгострокові відносини зі своїми клієнтами, компанія підтримує свій бізнес на ефективній основі й забезпечує формування потужного бренду. Це також є важливою перевагою процесів інтегрування суб'єктів фінансового ринку.

Отже, забезпечення фінансової стійкості та ліквідності інтегрованих фінансових установ у довгостроковому періоді за рахунок диверсифікації діяльності та клієнтоорієнтованого підходу є важливою їхньою перевагою, оскільки сприяє формуванню довіри та підвищенню зацікавленості клієнтів у співпраці, що забезпечує притік довгострокових зобов'язань і інвестиційну активність. Тому основні критерії підвищення конкурентоспроможності інтегрованих фінансових установ пов'язані між собою і здійснюють взаємний вплив на ефективність функціонування фінансового ринку.

Визначені конкурентні переваги реалізуються через зниження витрат на надання послуг та збільшення кількості послуг, які припадають на одного клієнта, і як наслідок збільшення рентабельності бізнесу. Тому поширенню інтеграційних процесів сприяє також підвищення ефективності діяльності фінансових установ за рахунок досягнення ефекту масштабу. При чому ефект масштабу не обмежується тільки за рахунок структури витрат компанії, а й за рахунок мінімізації витрат у результаті зменшення конфліктів і дострокового припинення договорів при реалізації фінансових послуг, що забезпечується зменшенням незадоволеності клієнтів. Ефективне функціонування забезпечується за рахунок того, що в умовах інтеграції виникає можливість забезпечити оптимальне співвідношення ціни та якості, своєчасне та якісне обслуговування, а перелік послуг формується на основі аналізу фактичних потреб.

Реалізація всіх переваг диверсифікації та клієнтоорієнтованого підходу в діяльності фінансового посередника здійснюється системою забезпечення інтегрованого бізнес-процесу. Так, формування ефективної технологічної інфраструктури має значний вплив на всі складові фінансового бізнесу. Правильне інформаційне забезпечення реалізації фінансових послуг, здатність використовувати сучасні управлінські та фінансові методи оцінки ефективності, використання бази даних клієнтів для відстеження обсягів і переліку купівлі послуг та їх прогнозування також має значний вплив на якість та своєчасність обслуговування клієнтів.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Інтеграційні процеси на фінансовому ринку забезпечують реальні можливості для розвитку людського капіталу за рахунок зростання технологічних навичок при використанні сучасних цифрових технологій для надання фінансових послуг споживачам і отримання максимальних переваг від використання фінансових інноваційних продуктів і маркетингових ноу-хау. Розвиток цифрових технологій у банківській сфері автоматично сприяє їх розвитку й у страхуванні. Тому інтегрована фінансова компанія має явні переваги у використанні знань і досвіду працівників. Працівники інтегрованих компаній можуть досягти більших результатів, ніж окремої компанії за рахунок спільного використання бази даних та сучасних інформаційних технологій.

Однак для того щоб отримати всі переваги за рахунок інтеграційних процесів на фінансовому ринку, необхідно досягти певного рівня інтегрування і насамперед це стосується диверсифікації. Ефективність диверсифікації залежить від глибини інтеграції фінансових посередників, тому її можна розглядати на окремих «рівнях». Диверсифікація може бути на найвищому рівні загального управління інтегрованою фінансовою компанією, або на нижчому рівні, всередині фінансових посередників. Досягнення диверсифікації на нижчому рівні зменшує ризики функціонування інтеграційного утворення та підвищує його фінансову стійкість. Тому важливою умовою ефективної інтеграції є правильна її організація як на рівні керівництва, так і на рівні підрозділів.

Вважається, що з макроекономічного погляду поглиблення інтеграційних процесів на фінансовому ринку підвищує ефективність функціонування всієї фінансової системи в короткостроковому періоді. Проте зменшення чисельності учасників фінансового ринку в кінцевому підсумку може призвести до його монополізації і, як наслідок, до зростання вартості фінансових послуг для кінцевих споживачів. Тому в довгостроковій перспективі скорочення конкуренції може негативно вплинути на ефективність функціонування фінансового ринку і фінансової системи загалом. Для нейтралізації негативних наслідків інтеграційних процесів на фінансовому ринку необхідно вдосконалити законодавство і встановити чіткі законодавчі норми для запобігання монополізації фінансового ринку.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Переваги в інтеграції досягаються за рахунок переміщення різних фінансових послуг в один портфель. Часто для зменшення ризиків та забезпечення прибутковості, інтеграційні процеси не відображаються у фінансовій і бухгалтерській звітності. Це ускладнює порівняння інтегрованих фінансових компаній із традиційними банками, страховиками. Розвиток інтеграційних процесів у секторі фінансових послуг спрямований на підвищення прозорості та розкриття інформації всіма фінансовими установами, у тому числі недержавними, а також розкриття фінансової інформації та показників спільної фінансової діяльності.

Таким чином, переваги інтеграційних процесів на фінансовому ринку полягають у тому, що інтегрований фінансовий посередник може запропонувати клієнтам більше, ніж окрема фінансова установа. Інтеграційні процеси мають більший ефект за рахунок надання меншої кількості менш прибуткових видів фінансових послуг і збільшення кількості послуг більш прибуткових, а надання стандартизованих послуг дозволяє реалізувати ефект масштабу.

Висновки і пропозиції. Отже, в умовах суттєвого посилення конкуренції на фінансовому ринку та необхідності активного пошуку фінансовими установами нових джерел збільшення своїх доходів зростає інтерес до інтегрування фінансових бізнес-процесів. Тому в подальших дослідженнях необхідно визначити фінансові перспективи розвитку інтегрованих фінансових посередників у порівнянні з окремим банком або страховою компанією, дослідити, як змінюється вартість інтегрованої фінансової установи для інвесторів, а також розглянути, як сприймає інтеграційні процеси регулятор фінансового ринку.

Важливою є відповідь на питання, чи повинна інтегрована фінансова компанія функціонувати як одне ціле з поєднанням окремих видів діяльності чи як сума окремих частин. Оскільки вважається, що просте об'єднання банку та страхової компанії в межах групового холдингу без подальшої інтеграції мало що змінює. Інтеграційні процеси спрямовані не тільки на отримання фінансового результату від простого об'єднання окремих складових, а і збільшення вартості інтегрованої фінансової компанії. Це означає отримання синергетичного ефекту за рахунок удосконалення процесу надання інтегрованих фінансових послуг для клієнтів. Для цього необхідно вивчати та посилювати відмінності в послугах, які сприяють підвищенню їхньої ефективності та зменшувати відмінності, які не підвищують ефективність надання інтегрованих фінансових послуг.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ**Список використаних джерел**

1. Альошина Л. Є. Активізація інтеграційних процесів у взаємовідносинах банків і страхових організацій / Л. Є. Альошина, Л. О. Петик // Фінанси України. – 2006. – № 6. – С. 107-113.
2. Донецькова О. Ю. Банкострахування : учебное пособие / О. Ю. Донецькова, Е. А. Помогаева. – Москва : Директ-Медиа, 2013. – 84 с.
3. Зубарев В. Банк і страхування: «за» і «проти» / В. Зубарев // Вісник НБУ. – 2004. – Листопад. – С. 32-38.
4. Клапків Ю. Банкострахування: нові виклики та можливості / Ю. Клапків, В. Тринчук // Страхова справа. – 2014. – № 3. – С. 55–59.
5. Козьменко С. М. Теоретичне підґрунтя банківсько-страхової інтеграції // С. М. Козьменко, К. В. Багмет // Вісник НБУ. – 2012. – № 2. – С. 22–27.
6. Пікус Р. В. Технологія збуту страхових продуктів через мережі банків в Україні / Р. В. Пікус, Г. І. Олійник // Економіка та держава. – 2012. – № 6. – С. 57–60.
7. Еш С. М. Фінансовий ринок / С. М. Еш. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 528 с.
8. Базилінська О. Я. Концептуальні засади розвитку банківсько-страхової взаємодії в сучасних умовах / О. Я. Базилінська, О. І. Панченко // Наукові записки НаУКМА. – 2021. – Т. 6, вип. 1. – С. 14-21.
9. Тринчук В. В. Зарубіжний досвід розвитку банкострахування / В. В. Тринчук, В. В. Кучеренко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент. – 2017. – Вип. 4(71). – С. 166–170.
10. Фурман В. М. Стратегічні альянси страхових компаній та банків: зарубіжний досвід та перспективи створення в Україні / В. М. Фурман // Страхова справа. – 2002. – № 3(7). – С. 88-90.
11. Ширинян Л. Метод раціоналізації формування уставного фонду страхових компаній України / Л. Ширинян // Економіка України. – 2006. – № 11. – С. 27-35.

References

1. Aloshina, L.Ye., Petik, L.O. (2006). Aktyvizatsiia intehratsiinykh protsesiv u vzaiemovidnosynakh bankiv i strakhovykh orhanizatsii [Activation of integration processes in the relationship between banks and insurance organizations]. *Finansi Ukrayini – Finance of Ukraine*, 6, 107-113.
2. Doneckova, O.Yu., Pomogaeva E.A. (2013). *Bankostrahovanie. [Bankinsurance]*. Direkt-Media.
3. Zubariev, V. (2004). Bank i strahuvannya: «za» i «proti». [Bank and insurance: "for" and "against"]. *Visnik NBU – Visnyk NBU*, 32-38.
4. Klapkiv, Yu., Trinchuk V. (2014). Bankostrakhuvannia: novi vyklyky ta mozhlyvosti [Bancassurance: new challenges and opportunities]. *Strakhova sprava – Insurance business*, (3), 55–59.
5. Kozmenko, S.M., Bagmet, K.V. (2012). Teoretychne pidgruntia bankivsko-strakhovoi intehratsii [Theoretical basis of banking and insurance integration]. *Visnik NBU – Visnyk NBU*, (2), 22–27.
6. Pikus, R.V., Olijnik, G.I. (2012). Tekhnolohiia zbutu strakhovykh produktiv cherez merezhi bankiv v Ukraini [The technology of selling insurance products through bank networks in Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava – Economics and the state*, (6), 57–60.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

7. Esh, S.M. (2011). *Finansovyi rinhok [Financial market]*. Tsentri uchbovnoi literatury.
8. Bazilinska, O.Ya., Panchenko, O.I. (2021). Kontseptualni zasady rozvytku bankivsko-strakhovoi vzaiemodii v suchasnykh umovakh [Conceptual foundations of the development of banking and insurance cooperation in modern conditions]. *Naukovi zapiski NaUKMA – Scientific notes of NaUKMA*, 6(1), 14-21.
9. Trinchuk, V.V., Kucherenko, V.V. (2017). Zarubizhnyi dosvid rozvytku bankostrakhuvannia [Foreign experience in the development of bancassurance]. *Visnyk Sumskoho natsionalnogo ahromnogo universytetu. Seriya: Ekonomika i menedzhment – Bulletin of the Sumy National Agrarian University. Series: Economics and management*, 4(71), 166–170.
10. Furman, V.M. (2002). Stratehichni aliatsy strakhovykh kompanii ta bankiv: zarubizhnyi dosvid ta perspektyvy stvorennia v Ukraini [Strategic alliances of insurance companies and banks: foreign experience and prospects for creation in Ukraine]. *Strakhova sprava – Insurance business*, (3(7)), 88-90.
11. Shirinyan, L. (2006). Metod racionalizatsii formirovaniia ustavnogo fonda strakhovykh kompanii Ukrainy [The method of rationalization of formation of the statutory fund of insurance companies of Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, (11), 27–35.

Отримано 18.09.2022

UDC 36:368.336.71

JEL Classification: G22, G21

Olena Panchenko

PhD in Economics,

Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)E-mail: pan68@ukr.net. ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8071-4983>ResearcherID: [F-6779-2016](https://orcid.org/0000-0001-8071-4983)**Olena Bazilinska**PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance
National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kyiv, Ukraine)E-mail: olena.bazilinska@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6239-6766>ResearcherID: [J-5360-2016](https://orcid.org/0000-0001-6239-6766)**INTEGRATION PROCESSES IN THE FINANCIAL MARKET
AS A CONDITION FOR INCREASING THE COMPETITIVENESS
OF ITS PARTICIPANTS**

Abstract. Within the article, the role and relevance of integration processes in the financial market to ensure the competitiveness of its participants is revealed. It is determined that the main criteria for increasing competitiveness are the diversification of activities, a client-oriented approach and a formed system for ensuring the functioning of an integrated business model. It is noted that financial integration increases opportunities for the diversification and

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

quick response to sudden challenges and market changes, reducing negative impact of risks. It is established that integration processes in the financial market ensure not only the implementation of a client-oriented approach, but also the management of the value of clients, which is based on attracting and retraining them throughout their life. The formation of the effective technological infrastructure has a significant impact on all components of the financial businesses. It is determined that integration processes in the financial market contribute to the creation of real opportunities for the development of human capital due to the growth of its skills in creating new companies based on the use of modern digital technologies and introduction of effective means of working with clients. It is noted that an important condition for effective integration is its correct organization both at the level of management and at the level of units. It is established that competitive advantages are realized due to the reduction of costs for providing services, the increase in the number of services that fall to one client, and as a result, the increase in the level of business profitability. It is noted that from a macroeconomic point of view, the deepening of integration processes in the financial market increases the efficiency of the functioning of the entire financial system in the short term. However, the decrease in the participants' number of the financial market may ultimately lead to its monopolization, and, as a result, to the increase in the cost of financial services for end consumers. Therefore, in the long term, it is necessary to improve legislation and establish clear legal norms to prevent the monopolization of the financial market.

Keywords: financial market; integrated financial intermediary; integration processes; diversification; competitiveness; customer orientation.

Fig.: 1. References: 11.

Бібліографічний опис для цитування:

Панченко О., Базилінська О. Інтеграційні процеси на фінансовому ринку як умова підвищення конкурентоспроможності його учасників. *Науковий вісник Полісся*. 2022. № 2(25). С. 178-189.